

ВСТУПНЕ СЛОВО ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Започаткована 15 років тому Інститутом педагогіки НАПН України конференція «Проблеми сучасного підручника» присвячена темам, які є актуальними з року в рік: складнощі підручникотворення в теорії та на практиці, відповідність між нормативними документами та змістовним наповненням підручників, критерії оцінювання якості підручників, специфіка експериментальної перевірки нових напрацювань у цій сфері, відображення ефективних методик у методичному апараті підручників. І кожна з цих об'ємних і складних тем – у аспектах специфіки певної групи шкільних предметів, конкретних прикладах та узагальненнях. Навряд чи стільки років тому можна було передбачити, що ця щорічна конференція щоразу викликатиме всезростаючу активність охочих узяти в ній участь, перетвориться на широкий майданчик для результативного професійного спілкування.

Шлях підручника від авторського задуму до парти школяра надто складний, адже навіть вивірені істини є вразливими перед інтерпретаціями, способом їх подачі та запропонованими шляхами їх осягнення. Підручник – це той своєрідний засіб страхування, який не дає зірватися у прірву нескінченності інформації, що особливо активно поглинає час у нинішньому суспільстві. Конференція «Проблеми сучасного підручника» надає не просто можливість для апробації напрацьованих науковцями матеріалів, вона надихає на нові ідеї та думки; зміцнює творчі зв'язки та розширює горизонти через ознайомлення зі здобутками різноманітних напрямів підручникотворення; започатковує нові дискусії спеціалістів та створює умови для спілкування між авторами та першими користувачами – вчителями.

У цілому складно досягнути все, що змінилося за ці 15 років. Складно одразу декількома словами описати – в чому ж відмінність між тогочасним підручником і сучасним. Однак основне не може залишитися поза увагою: підручник стає все більш діалогічним, полікультурним, посилюються інноваційні елементи у його методичному наповненні. Зрозуміло, що це є вимогою часу. Проте саме це і є відповіддю на запитання – чи можна підручник читати, як звичайну книгу? Звісно, що ні!

Підручник – не просто об'єкт для читання, це цілісний механізм, спрямований на формування відповідних предметних компетенцій, що є базисом для ефективної діяльності та розвитку індивідуальності. Чи кожен підручник є таким? На жаль, поки що ні. Однак підручники, які формуються під впливом професійного середовища, все більше і більше наближаються до цього. І це не просто слова, адже про це свідчить вибір учителів, зацікавленість учнів, підтримка батьків. Дізнатися про всі секрети справжнього підручника можна лише під час живого спілкування. Тому ми щиро сподіваємося, що конференція «Проблеми сучасного підручника», яка й надає можливості для такого спілкування, залишатиметься помітним і невід'ємним атрибутом нашого науково-освітнього життя впродовж багатьох наступних років.

Саме тому запрошуємо долучитися наступного року до участі в конференції «Проблеми сучасного підручника», а зараз – ознайомитися з актуальними, подекуди контroversійними, але в будь-якому випадку корисними думками творців, дослідників і споживачів цієї найважливішої навчальної книги.

Олег Топузов,
директор Інституту педагогіки НАПН України,
доктор педагогічних наук, професор